

КРИТЕРІЇ МЕДІАБЕЛЬНОСТІ СПОРІВ

Ксенія Сергіївна ТОКАРЄВА,

кандидат юридичних наук,

*доцент кафедри конституційного і
адміністративного права Національного*

авіаційного університету

<https://orcid.org/0000-0001-5705-5211>

Сучасні процеси інтеграції правових систем зумовлюють пошук нових універсальних засобів врегулювання суспільних відносин. Одним із таких засобів визнано медіацію – альтернативний спосіб вирішення спорів шляхом переговорів за допомогою посередника. Донедавна медіація визнавалася придатною лише для певних категорій спорів, однак поступове розширення сфери її застосування спричинило виникнення такого поняття як «медіабельність спору».

Медіабельність спору розуміють як сукупність властивостей спору, які уможливають його врегулювання шляхом застосування процедури медіації [1, с. 311]. Тоді як критерії медіабельності конкретного спору визначають ймовірну ефективність медіації. Критерії медіабельності спору слід поділяти на суб'єктивні, безпосередньо пов'язані із волевиявленням та особистісними чинниками учасників спірних правовідносин, та об'єктивні, які не залежать від сторін спору.

У своєму дослідженні медіабельності, Н. Мазаракі надає такий перелік суб'єктивних критеріїв: готовність сторін до медіації; прагнення сторін досягнути компромісу; має місце позиційна варіабельність інтересів сторін; зацікавленість сторін у конфіденційності врегулювання спору; зацікавленість сторін у швидкості вирішення спору [2, с. 261].

З точки зору соціально-філософського аналізу основним критерієм медіабельності спорів є компетенція право свідомої особистості. Правова компетенція врегулювання спорів мирним шляхом без

досягнення гострої фази конфлікту є показником правової культури. Медіабельність дозволяє соціальному конфлікту бути врегульованим за допомогою медіації в умовах самоорганізації учасників конфлікту. У згуртованих соціальних групах виявляються найбільш сприятливі умови для самоорганізації та примирення, оскільки вони характеризуються високим рівнем солідарності [3, с. 182]. Тобто, високий рівень правової культури конфлікуючих сторін збільшує ймовірність досягнення ними взаємовигідного рішення та свідчить про їх здатність до примирення.

Перелік суб'єктивних критеріїв медіабельності спорів включає також емоційну напруженість конфлікуючих сторін, наявність у сторін ресурсу для виконання домовленостей за результатами медіації, відсутність у сторін навичок проведення переговорів, зацікавленість учасників спірних відносин у подальшому співробітництві та збереженні партнерських відносин, відсутність у сторін ознак психічних аномалій [4, с. 211-212].

Натомість до об'єктивних критеріїв медіабельності спорів варто віднести: відсутність прямої заборони на застосування медіації; зміст та предмет спору не суперечить моралі та публічному порядку; спір не впливає на інтереси третіх осіб, які не беруть участь у процедурі посередництва. В. В. Кононов та М. П. Петровська додатково виокремлюють відносну умову – передбачену законом можливість укладення мирової угоди у відповідній категорії спорів [5, с. 92].

Медіабельність спорів, де хоча б однією стороною є суб'єкт владних повноважень, залишається дискусійним питанням серед науковців. В контексті дослідження медіабельності публічно-правових спорів можемо виділити ще один об'єктивний критерій – наявність передбачених законом повноважень сторони спору на укладення угоди за результатами медіації.

Узагальнюючи вищевикладене, можемо зробити висновок, що критерії медіабельності спору – це характеристики спору, які визначають ймовірність ефективності застосування до нього процедури медіації. Чітке визначення критеріїв медіабельності спорів є підґрунтям створення правового регулювання медіації та способом підви-

щення її ефективності. До основних суб'єктивних критеріїв медіабельності спору варто віднести добросовісність сторін, готовність учасників спору до діалогу та примирення, зацікавленість сторін медіації у економії коштів та швидкості врегулювання спору, прагнення до збереження нормальних ділових або особистих відносин, зацікавленість у конфіденційності розв'язання конфлікту. Об'єктивними критеріями медіабельності спорів слід визначити: відсутність прямої заборони на застосування медіації до відповідної категорії спорів; наявність визначених законом повноважень на укладення угоди за результатами медіації; відповідність предмету спору моральним засадам та публічному порядку; відсутність впливу спору на інтереси осіб, які не беруть участь у процесі медіації.

Список використаних джерел:

1. Яковлева Ю. А. Критерии медиабельности судебного спора. *Четвертый пермский международный конгресс ученых-юристов: материалы междунар. науч.-практ. конф.* (г. Пермь, 18-19 октября 2013 г.). Пермский государственный национальный исследовательский университет. 2013. С. 311-312.
2. Мазаракі Н. А. Щодо поняття медіабельності спору. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №12. С.258-262.
3. Юнгус Г. А. Медиабельность конфликтов: социально-философский анализ. *Дискурс-Пи*. 2018. № 2 (31). С. 177-185.
4. Хасан Б. И., Полецук Ю. О. Критерии медиабельности конфликтов в юридической практике. *Вестник Санкт-Петербургского университета*. Право. 2020. Т. 11. №. 1. С. 207-222.
5. Кононов В. В., Петровська М. П. Критерії медіабельності земельних спорів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 4. С. 90-93.